WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
ROK III WARSZAWA, DNIA 1 MAJA 1928 R. NUMER 9

SAMORZĄD GOSPODARCZY

Realizując postanowienia Konstytucji, Rząd ogłosił przed kilku miesiącami Ustawę o Izbach Przemysłowo-Handlowych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. W myśl postanowień tego prawa, całe terytorjum Państwa pokryte jest siecią Izb Przemysłowo-Handlowych, ogarniających całość znajdującego się w granicach Rzeczypospolitej przemysłu i handlu. Na terenie b. zaboru pruskiego i austrjackiego działają dotychczas Izby, zorganizowane w wyniku obowiązujących tam przepisów, jednak i te organizacje ulegają przekształceniu stosownie do wymagań nowego ustawodawstwa polskiego.

Celem Izby jest reprezentacja interesów gospodarczych przemysłu i handlu, przez opinjowanie projektów ustaw i rozporządzeń, przedstawienie postulatów w zakresie polityki traktatowej, celnej i t. d.

Zbliża się obecnie okres wyborów do Izb na całem terytorjum państwa. Wybory do Izby Warszawskiej odbędą się dn. 24 czerwca r. b., więc już niespełna za 2 miesiące. Wyroby do innych Izb, których ilość wyniesie dziesięć (w Łodzi, Sosnowcu, Lublinie, Lwowie, Krakowie, Poznaniu, Bydgoszczy, Grudziądzu i Wilnie) odbędzie się wkrótce po wyborach do Izby Warszawskiej.

Zorganizowane przedsiębiorstwa chemiczne winny dołożyć specjalnych starań, aby osiągnąć możliwie najliczniejszą reprezentację na terenie Izb. Aczkolwiek bowiem fakt powołania w całym kraju instytucyj samorządu gospodarczego nietylko w niczem nie przesądza istnienia organizacyj fachowych, typu np. Związku Przemysłu Chemicznego; przeciwnie nawet — więcej jeszcze podkreśla konieczność podobnych zrzeszeń, jako wykładnika szczególnych zainteresowań każdej dziedziny wytwórczości: to jednak przemysł chemiczny, — gałąż produkcji wybitnie doniosła dla kraju i wymagająca dokładnego zrozumienia warunków jego rozwoju — musi być reprezentowany w zespole członków Rady każdej Izby Przemysłowo-Handlowej.

Związek Przemysłu Chemicznego rozesłał już do zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych specjalne listy, wskazujące do jakiej z obecnie organizowanych Izb należy każde z nich, i wezwał fabryki do porozumienia się między sobą, celem wysunięcia odpowiednich kandydatur.

Całej sprawie nadajemy wielką wagę, zarówno z uwagi na duże znaczenie Izb w kierunku opinjowania rozmaitych projektów ustawodawczych, jak z tytułu charakteru reprezentacyjnego tych instytucyj. Pozatem zwrócić należy uwagę, że Izby powołane są do spełniania całego szeregu czynności doniosłych dla normalnego rozwoju życia gospodarczego w Polsce. Wskazać więc tu można na prawo tworzenia sądów polubownych do rozstrzygania sporów handlowych, wydawanie świadectw pochodzenia, prawo pewnej inicjatywy w zakresie norm regulujących życie gospodarcze, zakładanie i prowadzenie szkół zawodowych, wyznaczanie ekspertów i t. d. Wszystkie te okoliczności podkreślają konieczność posiadania licznej reprezentacji przemysłu chemicznego w Izbach.

Doświadczenie Zachodu uczy, że udział uprawnionych do głosowania w wyborach do Izb Przemysłowo-Handlowych nie jest znaczny; tak np. przy ostatnich wyborach do Izby Przemysłowo-Handlowej w Wiedniu ilość głosujących nie osiągnęła nawet 10% uprawnionych. Fakt ten tem więcej powinien skłonić wszystkie przedsiębiorstwa chemiczne do gremjalnego wzięcia udziału nietylko w stawianiu kandydatur, lecz również w głosowaniu, aby głosy zorganizowanej wytwórczości chemicznej mogły zaważyć na szali wyborów radców Izby.

Na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie wkrótce uzgodnione będą ostateczne listy kandydatur z grupy przemysłowej. Nie przesądzamy obecnie, ilu kandydatów zdołamy przeprowadzić na terenie tej Izby. Nie ulega jednak wątpliwości, że liczny udział wszystkich uprawnionych do głosowania pozwoli na zdobycie takiej reprezentacji, jaka odpowiada rzeczywistemu znaczeniu i wadze gatunkowej przemysłu chemicznego w całokształcie produkcji.

II. POLSKI ZJAZD NAUKOWEJ ORGANIZACJI

Przychylając się do prośby Komitetu Organizacyjnego II-go Polskiego Zjazdu Naukowej Organizacji, Pan Prezydent Rzeczypospolitej wyrazić raczył zgodę na objęcie protektoratu nad Zjazdem, podkreślając w ten sposób, jak doniosłe znaczenie ma rozwój organizacji na podstawach naukowych w Polsce. Zjazd odbędzie się w Warszawie w dniach 4-go, 5-go i 6-go maja r. b.

Konieczny też jest jaknajliczniejszy udział w Zjeździe przedstawicieli wszystkich sfer i gałęzi naszego życia gospodarczego i przemysłowego.

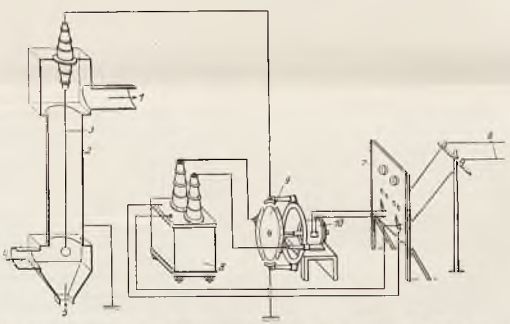
Komitet Wykonawczy uchwalił zorganizowanie dla uczestników Zjazdu trzech wycieczek: 1) do fabryk warszawskich, 2) do Stoczni Gdańskiej i do Grudziądza, 3) do Zagłębia Dąbrowskiego. Biuro Zjazdowe podjęło starania w Ministerstwie Komunikacji, celem uzyskania ulg na kolejach dla uczestników Zjazdu.

Opłatę wstępu na Zjazd w kwocie Zł. 30.— od osoby przyjmuje Biuro Komitetu Zjazdowego do dn. 1 maja r. b. Opłata może być wpłacana do P. K. O. na rachunek Polskiego Komitetu Naukowej Organizacji Nr. 16699. Wszelkich informacyj, dotyczących Zjazdu, udziela Biuro Komitetu Zjazdowego, Warszawa, Mokotowska 51/53, tel. 38-13.

Z POSTĘPÓW TECHNIKI

Sprawa podniesienia higjenicznych warunków pracy przybiera coraz większe znaczenie w całokształcie zagadnień przemysłowych. Zwłaszcza w przemyśle chemicznym przedsiębiorstwa polskie zwracają szczególną uwagę na unieszkodliwienie dla zdrowia gazów i par, wydzielających się przy produkcji; notujemy obecnie nowe ciekawe pomysły w dziedzinie oczyszczania elektrycznego gazów.

oddaje swój ładunek powierzchni walca, dzięki czemu cząsteczki zanieczyszczeń zawieszone w gazie, znajdujące się między drutem a walcem, ładują się elektrycznością polaryzacyjną i są odrzucane w kierunku wewnętrznej powierzchni walca, gdzie się wyładowują. Oczyszczony gaz wychodzi przez odpowiednie ujścia w walcu, zaś zanieczyszczenia opadają na dno, skąd są usuwane i mogą służyć do regeneracji materjału,

1. Ujście oczyszczonych gazów. 2. Zewnętrzna ściana walca. 3. Drut metalowy. 4. Wejście gazów zanieczyszczonych. 5. Ujście zanieczyszczeń. 6. Sieć elektryczna. 7. Tablica rozdzielcza. 8. Transformator wysokiego napięcia. 9. Prostownik wysokiego napięcia. 10. Motor synchroniczny.

Zamieszczony rysunek wskazuje schematycznie przebieg tego procesu. Zasadniczą częścią aparatury jest uziemniony metalowy walec, przez który przebiegają zanieczyszczone gazy bądź z góry na dół, bądź z dołu ku górze. W osi walca umieszczony jest drut, izolowany od powierzchni walca; przez drut przebiega prąd wysokiego napięcia ok. 50.000 V. otrzymany przez wyprostowanie prądu jedno - lub trójfazowego. Drut

zanieczyszczającego gaz, pozwalając na całkowite wykorzystanie w produkcji materjału, porwanego przez prąd gazu.

W praktyce używany jest szereg walców lub innych przyrządów o analogicznem działaniu odpowiednio skonstruowanych, które pozwalają na zupełnie dokładne oczyszczenie gazu z zawiesin stałych i płynnych.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Księgarnia „Trzaska Evert i Michalski" (Warszawa, Hotel Europejski), nadsyła nam spis nowych wydawnictw w zakresie chemji teoretycznej i stosowanej, który poniżej zamieszczamy:

Demesse. Manuel du fabricant de produits chimiques. Bibl. professionel e. 288 p. avec 179 fig. . . . . Cart. Fr. 22.—

Gueneau Louis. La soie artificielle. 232 p. . . . Fr. 30.—

Martel H. L'Industrie de l'equarrissage. VI-440 p. Fr. 75.—, rel. 85.—

Champly R. Traitements thermiques et Essais des métaux. 242 p. . . . . Fr. 18 —, Cart, Fr. 23.—

Engelder Carl J. A Text book of elementary qualitative analysis. Roy 8vo. Sh.11

Mullin Chas E. Acetate Silk and its dyes. With a foreword by Louis A. Olney. . . . . 8v. Sh. 26/.

Vegard L. and *Sollesnes K*. The structure of the isopomorphic substances. Illus. Roy 8vo. swd pp. 20.

Wilson Samuel S. Pyroxilin Enamels and Lacquers, Their raw materials, manufacture and application. 2nd edn enlarged 8vo. bp. 269. . . . . Sh. 18/.

Gatehouse F. B. Handbook for cement works chemists. 3rd edh revised. With illus 8vo. pp. 180. . . . . Sh. 7/6

Auwers K. v. Ueber die Bestimmung der Konfiguration raumisomerer hydroaromatisescher Verbindungen — Ueber den Goldschwefel und einige Salze der Thioantimon-u d. Thioarsensäure. Von W. Stracker' - Studion über die Alkaloidbildung. 2 von. J. Gadamer. (S. 113 bis 174.). gr. 8°. . . . . Rm. 4.—

Darrow F. L. The story of chemistry. Illustr. 8°. Doll. 4.—

Dede L. Kimplexchemie. Einführg. in d. Chemie d. komplexen Verbindgn. 1928. (116 S. m. Fig.). kl. 8°. - Sammlung Goschen 981. . . . . Lw. Rm. 1.50

Fortschritte der Mikrochemie in Ihren Verschiedenen Anwendungsgebieten. Hrsg. v G. Klein u. R. Strebinger. 1928. (IV, 436 S.) gr. 8° . . . . Rm. 24.—

Giua M. Elementi di chimica organica. Con trattazione particolare della chimie ca di guerra. (VIII, 288 S.) gr. 8°; L. 35.—

Gummi-Kalender. Hrsg. von E. Hauser u. K. Maler. Ausg. 13. (64, 400 S.) 16°. . . . . Lw. Rm. 5.80

Helferich B. Die Synthese in der Chemie. Rede. (23 S.) gr. 8°. . . . . Rm. 1.—

Kali-Kalender. Bearb. Von C. Hermann unter Mitw. von Spackeler. Jg. 3. (VI, 64 196,8 S.) kl. 8°. . . . . Lw. Rm. 5.20

Kam E. J. van der. Tabellarische Uebersicht der Naphtalinderivate. Auf. Grundlage d. Werkes: Sur la constitution de la naphtaline et de ses dérivés par F. Reverdin et E. Noelting. im J. 1894. bearb. von F. Reverdin u. H. Fulda. 2 Tle 1 Tl.-Tabellen. (XX S. 78 Doppeltaf.). - 2. Litteratur. (X, 252 S.) 4°. Rm. 58.—

KRONIKA

Dn. 26 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem przyjęto w poczet członków Związku następujące firmy:

1) Fabryka Olejów Roślinnych Bincer i S-ka w Bielsku.

2) Zakł. Chem. „Kutno" Sp. Akc. Warszawa, Profesorska 6.

Zarząd zastanawiał się nad sprawą zorganizowania przy Związku instytucji ubezpieczeniowej na wzór podobnych organizacyj przy Związku Cukrowni i wyłonił specjalną Komisję w osobach pp. Dr. J. Landaua, Inż. Z. Lepperta, oraz Dyrekcji Związku, celem dokładnego rozważenia rzeczonej sprawy.

W dn. 20 kwietnia r. b., w lokalu Związku Przemysłowców w Krakowie, odbyło się zebranie przedstawicieli fabryk, wytwarzających tłuszcze, mydła i t. p. na terenie Zachod. Małopolski i Śląska.

Celem zebrania była wymiana poglądów w zakresie projektu nowej taryfy celnej. Uczestniczyli w zebraniu: p. E. Trepka, jako przewodniczący Komisji Chemicznej do prac nad nową taryfą oraz p. inż. J. Podraszko, przewodniczący Komisji Celnej dla tłuszczów.

Ożywiona dyskusja doprowadziła zebranych do uzgodnienia postulatów, zarówno co do nomenklatury, jak i co do projektu stawek celnych w dziale tłuszczów.

Ponadto przedstawiciele poważniejszych przedsiębiorstw tłuszczowych i pokrewnych, którzy brali udział w zebraniu, zadeklarowali chęć przystąpienia do Związku Przemysłu Chemicznego, w celu ściślej współpracy z naszą Sekcją tłuszczową.

Związek Przemysłu Chemicznego został upoważniony przez władze do wydawania świadectw pochodzenia przy wywozie zagranicę produktów chemicznych. Zrzeszone przedsiębiorstwa mogą korzystać z tego ułatwienia przy eksporcie, gdyż wydawanie wspomnianych świadectw pochodzenia przez Związek odbywa się śpieszniej, niż to wskazywała dotychczasowa praktyka wizowania faktur przez inne instytucje.

W związku z rewizją umów handlowych z Rumunją i Węgrami, zwracamy się do wszystkich zrzeszonych przedsiębiorstw z prośbą o nadesłanie szczegółowo umotywowanych postulatów, jakie należałoby wysunąć ze strony przemysłu przy rokowaniach o odnowienie wskazanych traktatów handlowych.

W biurze naszego Związku jest do przejrzenia program międzynarodowego konkursu na najprostszą i najlepszą metodę analizy oliwy. Konkurs jest zorganizowany przez Stowarzyszenie producentów oliwy w Hiszpanji z terminem do dn. 30 lipca r. b.; nagrody wynoszą 25.000 pesetów.

W biurze naszego Związku jest do przejrzenia odpis opinji Konsulatu R. P. w Amsterdamie w sprawie informacyj o firmie „Credit Hollandais" w Amsterdamie, działającej również na terenie polskim.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 45 z dn. 12 kwietnia r. b. ukazało się pod poz. 433 Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 22 lutego 1928 o uznanie eteru etylowego i jego mieszanin za szczególnie niebezpieczne dla zdrowia.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 27 kwietnia r. b.

W Dz. Ust. Nr. 47 ukazały się dn. 21 kwietnia r. b. pod poz. 466 i 467 Rozporządzenia Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 4 kwietnia 1928 w sprawie zwrotu cła przy wywozie barwników, żelazocyjanków, błękitów oraz ługu potasowego.

Rozporządzenia te ustalają następujące normy zwrotu ceł przy wywozie 100 kg.:

barwników	zł.	130.—
żelazocyjanku potasowego .	„	17.80
„ *sodowego* .	„	12.50
błękitów paryskiego i Milori .	„	24.—
ługu potasowego. . . .	„	2.10

Rozporządzenia obowiązują do dn. 31 grudnia r. b.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	420 zł.
Alkohol metylowy techniczny	250 „
„ „ czysty 99%	„
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2 *	1,75 „
„ granulowany za 1 kg % N_2*	1,95 „
Azotan amonowy *	103.60 „
Benzen handlowy 90%	91 „
„ czysty	103 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 „
Chlorek cynku (ług 50%)	50 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	800 „
„ pro narcosi"	1.800 „
Fenol czysty	325 „
Formalina 30%	220 „
Fosforyty rachowskie surowe	3.50 „
Gliceryna farmaceutyczna 90%	380 „
„ techniczna biała 85-88%	315 „
Karbid	58—62 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	270 „
Klej skórny	400 „
Krezole	135 „
Kwas azotowy 30° Be. w przel. na 100 % HNO_3	110 „
„ mrówkowy 85%	w złocie 140 „
„ siarkowy 66° Bé	w złocie 6,98 „
„ solny bez arsenu	8 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	6,56—7,50 zł.
„ kostna odklejona 30% P_2O_5	19 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	65 „
Octan sodu	125 „
„ ołowiu	235 „
Oleina zwierzęca destylat	300 „
„ „ saponifikat	290 „
Oleum 20%	w złocie 10,55 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	28,50—29,75 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62 %*	w złocie 40,45 „
Soda amonjakalna	26 „
„ kaustyczna	61 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	10 „
Stearyna	260 „
Superfosfat 16%	13,12—13.76 „
Toluen czysty	103 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg. loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Prenumerata kwartalna w kraju **zł. 3.50**, zagranicą **zł. 5.00**. Cena zeszytu pojedynczego **zł. 0.60**.
Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Ceny ogłoszeń: Cała strona zł. 150. Pół strony zł. 80. Ćwierć strony zł. 45. Jedna ósma strony zł. 30. Wiersz jednoszpaltowy zł. 5
Ogłoszenia drobne „Produkty wytwórczości krajowej", tekst trzywierszowy kwartalnie zł. 30; wiersz dodatkowy zł. 5. Członkowie Związku otrzymują od cen powyższych rabat.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14 — Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. — Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11